

*Korbáč, vodu, kraslíc moc,
nech prinesie Veľká noc.
Šťastie, zdravie, smiechu veľa,
úprimne Vám všetkým
želá
redakcia*

Ako sme bojovali za mier...

Čas je neúprosný, žije si svojim vlastným životom. Pláva medzi udalosťami a sám rozhoduje, okolo ktorej hodí slučku a nechá pre ňu utiecť pár sekúnd bokom. A občas zasa pár sekúnd ukradne, ale skutky, skutočne dôležité skutky, majú tiež svoj vlastný život. Nedovolí času, aby im ukradol čaro a lesk. Skutočne dôležité skutky nikdy nezapadnú prachom. Spomienky predošlých generácií nás nútia k zamysleniu a následnému doceneniu historických udalostí, týkajúcich sa aj našej obce.

Príležitosť na to nedávno mali aj naši občania, ktorí prijali pozvanie na dôstojnú slávnostnú pripomienku 65. výročia oslobodenia našej obce. Svoje spomienky na kruté chvíle z minulosti na nej oprášili aj priami účastníci historických udalostí – Mária Šípková, Michal Ilavský st. a JUDr. Michal Hyben. Pozvanie neodmietol ani Ing. Ludvik Engel, syn štábného kapitána Ludvika Engela, ktorý padol pri oslobodzovaní našej obce a Ing. Pavol Chrapčiak, predseda oblastného výboru SZPB. Pri tejto príležitosti obec udelila pamätný list Vladimírovi Šípkovi za 50-ročnú záslužnú činnosť v základnej organizácii SZPB vo Važci. Slávnostnú atmosféru podujatia umocnil aj bohatý a mimoriadne hodnotný program folklórnej skupiny Važec pod režijným vedením umeleckého vedúceho MUDr. Michala Kapasného.

Januárový predvečer pred 65. rokmi

● Členovia FS Važec prispeli k oslavám hodnotným programom. Réžiu mal umelecký vedúci FS MUDr. Michal Kapasný (pri mikrofóne).

vyzeral rovnako mrazivo ako ktorýkoľvek iný januárový deň, no nielen počasím, ale hlavne úzkosťou, strachom a obavami o vlastné životy.

Zbraňami vyzbrojení fašisti, ktorí vedeli, že jednotky prvého československého armádneho zboru spolu so Sovietskou armádou postupujú starou hradskou od Štrby k Važcu, sa začali zúriivo brániť.

Rozpútaný boj trval celý deň – strach ľudí sa násobil, každý rátal aj s tým najhorším. Dôkladný prieskum fašistických pozícií Danielom Ilavským zo Čierneho a večerné zotmenie spustili rozhodujúci útok v mrazivej snehovej fujavici a vysokom snehu. V priestore nad cintorínom sa tretí útočiaci prápor prvej československej brigády dostal do

paľby mínometov, čo sa stalo osudným štábnemu kapitánovi Ludvikovi Englovi, neznámemu sovietskemu dôstojníkovi a ďalším 16 príslušníkom československého armádneho zboru. Nemilé prekvapenie a zmätok do nemeckých radov zasadil útok prieskumnej rotty Ivana Hundu od Vrškov. Čas sa stal ich nepriateľom, museli okamžite vyprázdniť dedinu, aby im nebola odrezaná ústupová cesta. Aj na ústupe sa však chovali agresívne a podarilo sa im zničiť železničný most na Petrovskej a cestný most cez Váh. Toto utrpenie skončilo až o 23:00 hodine. Občania začali pociťovať radosť a úľavu ráno 30. januára, kedy po zvítaní s osloboditeľmi skutočne uverili víťazstvu.

Naša vďaka dnes patrí každému, kto sa dokázal nebojácne postaviť vtedajšiemu nepriateľovi nielen fyzicky, ale aj materiálnou pomocou, srdcom a myšlienkami viery vo víťazstvo. Každá ruka, ktorá sa dotkla zbrane, každý človek, ktorý otvoril dľaň tým, čo to potrebovali, každý pár očí, ktorý nikdy neprestal svietiť nádejou a každý, kto vo svojej duši živil vieru vo víťazstvo, je hrdinom. Lebo práve vďaka týmto ľuďom sme vyhrali, nie len vojnu, ale aj slobodu a lepší svet. (coom)

Foto: Adriana Ilavská

● Po položení venca pri pamätníku pred obecným úradom. Zľava: starosta obce Rastislav Profant, Michal Ilavský – člen miestnej organizácie SZPB, Ing. Pavol Chrapčiak – predseda oblastného výboru SZPB, Ing. Ludvik Engel – syn padlého št. kapitána Ludvika Engela.

Jedna otázka pre...

starostu obce Rastislava PROFANTA

• **V posledných rokoch došlo v okolí našej obce doslova k zdevastovaniu lesov v dôsledku nekontrolovanej ťažby dreva na súkromných parcelách. Aké kroky obec podnikne na zamedzenie týchto činností?**

- V roku 2010 bude obec Važec, ako príslušný orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny podľa Zákona č. 416/2001 a ustanovení Zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, na základe žiadosti vlastníkov lúk vydávať rozhodnutia na výrub stromov za týchto podmienok:

- Výrub stromov sa uskutoční v čase vegetačného pokoja (január – marec, október – december).

- Vyrúbané budú len stromy, ktoré budú pri obhliadke označené zelenou farbou na kmeni stromu. Miesto po

výrube bude vyčistené, stromy a hrubé konáre budú z miesta odvezené a drobné konáre budú uhádzané do kôp.

- Za správnu identifikáciu parcely, na ktorej bude vykonaný výrub, zodpovedá žiadateľ. Tento ju určí za prítomnosti komisie na výrub a za prítomnosti vlastníkov susedných parciel.

- Žiadateľ o výrub oznámi obci spôsob výrubu (samovýroba, alebo výrub cez oprávnenú firmu). V prípade výrubu cez oprávnenú firmu na výrub, oznámi žiadateľ meno firmy, ktorá výrub uskutoční.

- Žiadateľ oznámi obci termín vývozu, za účelom kontroly dodržania podmienok stanovených v rozhodnutí o výrube.

Z dôvodu prebiehajúcej ROEP-ky v obci Važec je až do jej ukončenia identifikácia hraníc parciel problematická,

nakoľko po jej ukončení môže dôjsť k posunu hraníc. Rozsah výrubu drevnej hmoty na lúkach sa vracia do obdobia pred kalamiťou, teda žiadne holoruby, ale regulovaný výrub na základe vyznačenia komisiou na výrub. Riešiť sa bude hlavne vyčistenie parciel od vývrátov, stromov poškodených kalamiťou, vyschnutých stromov, ale najmä stromov napadnutých kôrovcom, aby sa zabránilo šíreniu hmyzu na zdravé stromy. Verím, že sa nám všetkým spoločne podarí vrátiť do výrubu stromov na našich lúkach slušnosť a poriadok. Musíme sa však o to snažiť všetci a nespoliehať sa iba na úrad. Verím, že nám v tom pomôžu aj miestni podnikatelia, ktorí podnikajú v oblasti výrubu a spracovania drevnej hmoty tým, že budú rešpektovať iba platné rozhodnutia na výrub a vyznačené množstvo stromov.

Pozemky v Dolinke obec nevykúpi

Z iniciatívy terénneho sociálneho pracovníka a obce sa 20. februára v kinosále OÚ uskutočnilo spoločné zasadnutie zástupcov obce a majiteľov pozemkov nachádzajúcich sa v lokalite Múrna dolinka. Zámerom stretnutia bolo zistiť záujem, resp. nezáujem majiteľov spomínané pozemky predať. Vysporiadanie pozemkov je podľa názoru terénneho sociálneho pracovníka Bc. Richarda Kokyho kľúčovým momentom pri riešení rómskej otázky.

„Rómovia v Dolinke žijú vo veľmi zlých bytových a hygienických podmienkach. Situácia v osade je vážna, preto si myslím, že ju treba riešiť už teraz, aby sa to ešte nezhoršilo. Do roku 2013 je možné čerpať financie z európskych fondov na riešenie rómskej otázky, čo by podľa mňa mala obec využiť na výkup pozemkov a následné vybudovanie nízkorozpočtových domov pre rómskych spoluobčanov,“ uviedol R. Koky.

Vedenie obce považuje tento návrh za opodstatnený a realizovateľný len v tom prípade, že záujem o odpredaj pozemkov prejaví 100 % vlastníkov. „Vtedy by bolo možné odkúpiť pozemky ako celok do majetku obce, ale jedine pri využití prostriedkov z fondov, nie z rozpočtu obce. Obci komplikuje situáciu pri prípadnom spracovaní projektu aj to, že mnohí z vlastníkov sú len domnelí a ak by chceli pozemok odpredať, musia si dať najprv do poriadku právne záležitosti. Do prípadných individuálnych predajov pozemkov jednotlivým

záujemcov obec zasahovať nebude,“ dodal starosta Rastislav Profant. Zo 73 pozvaných majiteľov pozemkov sa stretnutia zúčastnilo 41. Podľa výsledkov písomnej ankety s odpredajom súhlasilo 31 majiteľov, nesúhlasili piati a ďalší piati svoj názor nevyjadrili.

Viacero zo zúčastnených majiteľov pozemkov vyjadrilo na stretnutí obavy zo zhoršenia situácie v obci po zlegalizovaní rómskych obydľí a vybudovaní nízkorozpočtových domov. Občania sa obávajú najmä nekontrolovateľného prí-

sunu nových Rómov. V tejto súvislosti starosta obce zdôraznil, že zámerom tohto stretnutia bolo len zistiť názory majiteľov pozemkov na ich odpredaj. „Prieskum nás utvrdil v tom, že majitelia pozemkov nie sú v názore na odpredaj jednotní. Do predaja nemôžeme nikoho nútiť. Toto stretnutie vôbec neriešilo, či ideme stavať byty pre Rómov. Ak by aj v budúcnosti k podobnému zámeru došlo, myslím si, že jeho uskutočneniu by malo predchádzať referendum v obci,“ uzavrel R. Profant. Sociálny pracovník Richar Koky považuje výsledok stretnutia za pozitívny: „Podľa mňa je úspechom aspoň to, že sme zistili, kto sú majitelia pozemkov a môžeme s nimi o odpredaji prípadne ďalej jednať. Niektorí Rómovia totiž prejavili záujem o individuálne vysporiadanie pozemku, ktorý užívajú.“ (mm)

Dňa 22. a 23. mája 2010 si slávnostne pripomenieme 730. výročie prvej písomnej zmienky o obci. Druhý deň bude patriť tradičnému Otváraniu studničiek. Organizátori pripravujú bohatý kultúrny program a sprievodné podujatia.

Všetci ste srdečne vítaní!

V skratke...

◆ Podľa listu, ktorý zaslala obci v januári Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS), jej generálny riaditeľ Ing. Martin Hlaváč informoval o projektoch, ktoré v najbližšej dobe bude LVS realizovať. LVS má s Ministerstvom životného prostredia SR (MŽP) uzatvorené zmluvy o poskytnutí nenávratných finančných príspevkov na tri projekty v objeme 42,6 mil. €. Projekty riešia vybudovanie kanalizácie a čistiareň odpadových vôd v obciach Važec a Východná a intenzifikáciu čistiareň odpadových vôd v L. Mikuláši. Vo Važci je cieľom projektu vybudovanie splaškovej stokovej siete o celkovej dĺžke 14 545 metrov. Z toho bude 13 545 metrov gravitačnej kanalizácie a 1000m výtlačného potrubia. Bude vybudovaných 714 ks kanalizačných prípojkov, 6 čerpacích staníc a čistiareň odpadových vôd. Podľa listu „príprava a realizácia projektov na vybudovanie kanalizácie v našej obci prebieha v súlade so zmluvami uzavretými s MŽP SR. LVS plánuje začať výstavbu v čo najkratšom možnom čase“.

◆ V súvislosti s digitalizáciou televízneho vysielania na území Slovenska vedenie obce oznamuje, že občania, ktorí využívajú služby miestnej káblovej televízie, sa nemusia na zmenu nijako pripravovať. Súčasné zariadenie, ktoré obec vlastní, dokáže prijímať digitálny signál. Občania, ktorí na káblovku pripojení nie sú, budú sa musieť na digitalizáciu TV pripraviť individuálne. Prehľad možností ako to urobiť vám prinesieme v júnovom vydaní Važeckých novín.

◆ Od 15. 2. do 15. 3. sa uskutočnil zápis do MŠ na škol. rok.2010/2011. Žiadosť podalo 21 rodičov, tri žiadosti sa ku dňu uzávierky našich novín do MŠ ešte nevrátili. Už teraz je ale jasné, že z kapacitných dôvodov nebudú prijaté všetky deti. „Priať môžeme 18 detí. S povolením Krajskej školskej inšpekcie o navýšenie počtu detí v triedach, a to v každej triede o 3 deti, nemožno vyhovieť všetkým žiadostiam. Prednostne budú prijaté deti, ktoré majú rok pred nástupom do ZŠ (5 ročné), deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou a deti zamestnaných rodičov. V najbližších dňoch zasadne pedagogická rada, ktorá rozhodne o prijatých a neprijatých deťoch. Rodičia budú včas oboznámení,“ uviedla Daša Zubajová, zástupkyňa pre MŠ.

Liptovskí poľovníci hodnotili sezónu

V priestoroch Strednej lesníckej školy v Liptovskom Hrádku sa 14. marca uskutočnila chovateľská prehliadka trofejí, ktoré za uplynulú poľovnú sezónu zhromaždili poľovnícke združenia z okresu Liptovský Mikuláš. Medzi troma desiatkami poľovníckych združení nechýbalo ani to naše – Kriváň Važec.

Naši poľovníci sa mohli pochváliť štyrmi trofejami z jeleňa, štyrmi zo srnca, dvoma diviákmi, predložili i trofej z jedného jazveca a jednej líšky. Táto poľovná zver bola v našom revíri ulovená v sezóne 2009 – 2010.

Na celkovom počte 42 medailových jeleních trofejí sa poľovnícke združenie Kriváň Važec podieľalo jednou trofejou ohodnotenou pomyselnou striebornou medailou s bodovou hodnotou 194,68. Tohto jeleňa ulovil Ing. Daniel Šeďo. Zaujímavosťou je, že na tohtoročnej prehliadke nebolo ani jedno parožie s bodovou hodnotou postačujúcou na udelenie zlatej medaily. Desať trofejí bolo „strieborných“, ostatné „bronзовé“.

Druhou medailovou trofejou važeckého združenia boli diviacie kly. Patria Zdenkovi Profantovi a majú bodovú hodnotu 116,84 (strieborná medaila). Z celkového počtu dvanástich medailových diviacích trofejí na prehliadke boli tieto kly tretie najsilnejšie.

Chovateľská prehliadka pre poľovnícku verejnosť neznamena len možnosť pokochať sa množstvom zaujímavých trofejí, ale ponúka aj priestor

na hodnotenie práce poľovníkov pri starostlivosti o zver. Podľa kvality trofejí totiž možno posúdiť stav zveri v jednotlivých revíroch. „Chovateľská prehliadka je na žiaducej úrovni. Skutočnosť, že prehliadka plní funkciu výchovno-odbornú je najlepším dôkazom správnosti jej vykonávania. Aj tá tohtoročná splnila svoje poslanie: bilancovanie chovateľských výsledkov, posudzovanie, či sme našu poľovnícku prácu vykonávali dobre, cieľavedome, v záujme zlepšovania životného prostredia, zdravotného stavu a kvality poľovnej zveri,“ zhodnotil predseda poľovníckej komisie OR SPZ Ing. Juraj Oško.

Na výstave mohli návštevníci obdivovať 187 jeleních trofejí (42 medailových), 119 srnčích (5 med.), 37 diviacích (12 med.), 6 medvedích (2 med.), 11 vlčích (0 med.), 13 jazvečích (5 med.), 12 líščích (8 med.) a tri muflónie (1 med.). Medzi najzaujímavejšie kusy patrili dve „zlaté“ trofeje – jazveca z poľovníckeho združenia Grúň Východná a medveďa z PZ Holica z Hút.

mm

Foto: mm

Obec šetrí, škrtli trináste platy

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva koncom februára sa poslanci zaoberali aj rozpočtom obce na rok 2010. Keďže dôsledky svetovej hospodárskej krízy neobchádzajú ani našu obec, najdôležitejším ukazovateľom pri jeho schvaľovaní bolo šetrenie. „Pri tvorbe rozpočtu musíme vychádzať najmä z toho, čo dostaneme od štátu z podielových daní. Museli sme ponechať nedotknuté položky na spolufinancovanie projektov, ktoré budeme realizovať z prostriedkov európskej únie – teda na výstavbu požiarnej zbrojnice a rekonštrukciu školy. Šetrenie sa dotklo v podstate každej oblasti, či už bežných výdavkov obce, kultúry, športu, krátili sme príspevky každej z miestnych organizácií, zamestnancom obecného úradu nebudú vyplatené trináste platy a žiadne mimoriadne odmeny nedostanú ani poslanci obecného zastupiteľstva,“ uviedol starosta obce

Rastislav Profant. Na rekonštrukcii základnej školy sa obec bude podieľať čiastkou 37 610 €, pri výstavbe požiarnej zbrojnice je spoluúčasť obce vo výške 25 395 €. Z ďalších kapitálových výdavkov obec plánuje využiť 23 235 € na geometrický plán a projektovú dokumentáciu na výstavbu novej komunikácie Pastierske a 1330 € na rozšírenie káblovej televízie.

Kvôli šetreniu nezvýšili prostriedky na plánovanú rekonštrukciu tzv. Malého domu služieb (bývalé potraviny na ulici K jaskyni), či multifunkčné ihrisko. Škrtnutím trinástych platov obec ušetrí zhruba 3330 €.

Tohto roku sa obec pravdepodobne nebude môcť uchádzať o financie z európskych zdrojov cez nové výzvy, pretože momentálne nie sú v rozpočte rezervy na prípravu projektov a povinnú finančnú spoluúčasť.

(mm)

Poľnohospodárske družstvo dôsledkom krízy zatiaľ odoláva

Dôsledky globálnej hospodárskej krízy sa prejavili aj v poľnohospodárstve. Pociťilo ich aj naše družstvo. Podľa slov predsedu Ing. Zoltána Strcuľu však dopad krízy na ich hospodárenie nie je tragický. „S krízou sa poľnohospodárske družstvo vyrovnalo dobre. Prejavila sa hlavne v cenovej oblasti predaja poľnohospodárskych produktov, kde tržby v rámci Slovenska v poľnohospodárstve padli o zhruba 40 až 50 % podľa komodity. Mlieko sa v roku 2008 predávalo za 11,90 Sk (0,39 €) v roku 2009 sa predávalo za 5,80 Sk (0,19 €). Nehovoriac o mäse, ktoré takisto cenovo išlo dolu, a to postihlo aj nás. Našou hlavnou komoditou je však produkcia ekologického kravského mlieka, ktoré sa vykupuje za lepšie ceny. Šli sme síce s cenou o niečo nižšie, ale v globále sme ho predávali za 0,38 € za liter. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sme však dodali o zhruba 100 tisíc litrov mlieka viac. Nebolo ľahké zvládnuť chod družstva, keď každé euro treba dvakrát obrátiť, ale napriek tomu sme za minulý rok dosiahli plusový hospodársky výsledok,“ zhodnotil Z. Strcuľa.

Družstevníci chcú skvalitniť aj chov oviec a vybudovať v priestoroch hospodárskeho dvora výrobu syra, kde budú spracovávať surové ovčie mlieko na čerstvý syr, údený syr a bryndzu. Tieto výrobky plánujú predávať v novovytvorenej predajni – v bývalom bufete pri hlavnej bráne. „Občania, ktorí budú mať ovce na salaši PD, si budú môcť podľa potreby počas celého roka vyberať deputát na ovce v tejto predajni. Na jednu ovcu to bude 5 kg syra. Možno sa to niekomu bude zdať primálo, ale v týchto krízových časoch nám ekonomika nedovolí dávať väčšie množstvo. Verím, že v budúcom roku, po zmiernení alebo uplynutí krízy, sa prehodnotí a určí nové množstvo podielu,“ dodal predseda.

Celoročnú činnosť družstva budú hodnotiť na výročnej členskej schôdzi 9. apríla 2010. Súčasťou schôdze budú aj voľby do orgánov družstva na ďalšie štvorročné obdobie. V čase našej uzávierky ešte nebola uzatvorená kandidátka, súčasný predseda však potvrdil, že sa bude znovu uchádzať o hlasy voličov.

(mm)

V skratke...

♦ Tohtoročný zápis do ZŠ sa uskutočnil 4. februára. Zúčastnilo sa ho 22 detí, z ktorých 20 od septembra zasadne do školských lavíc, dvaja majú odklad povinnej školskej dochádzky. Zápisu sa zúčastnili aj pracovníčky Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v L. Mikuláši. Dopoludnia sa uskutočnila tzv. otvorená hodina v 1. triede, na ktorej sa zúčastnili aj predškôlci, aby sa oboznámili s vyučovaním v škole a mali možnosť aktívne sa zapájať do vyučovacieho procesu.

♦ Diecézne centrum voľného času (DCVČ) v spolupráci s rímsko-katolíckou farnosťou začalo vlni v lete s výstavbou ihriska na pozemku vedľa katolíckej fary. Svojpomocne vybudovali nový plot a položili prvú základnú vrstvu pod ihrisko. Zatiaľ nie je známe, aký povrch bude ihrisko mať, a teda ani to, na aké druhy športu sa bude môcť využívať. Podľa Ľubomíra Lorenčíka z DCVČ všetko závisí od financií, ktoré sa im podarí získať.

♦ Všetky dane a poplatky, ktoré vyberá obec, zostávajú na rovnakej úrovni ako vlni. Poplatok za psa je 6,64 € a bol splatný do konca januára. Obec vyzýva majiteľov psov, ktorí si nesplnili povinnosť, aby tak urobili v čo najkratšom čase. Poplatok za TKO je 6,64 za osobu a rok, splatný je do konca marca. Káblówka stojí 4 € mesačne, výška dane z nehnuteľností je individuálna.

♦ Úrad pre verejné obstarávanie (ÚPVO) udelil obci pokutu vo výške 2 310,40 € za to, že pri postupe verejného obstarávania pri výbere dodávateľa na práce navyše pri výstavbe dvoch 8 bytových jednotiek porušila stanovené pravidlá postupu. Poslancov o tom informoval starosta obce na marcovom zasadnutí obecného zastupiteľstva. Starosta zároveň uviedol, že záležitosť dá posúdiť právnikovi a následne poslanci rozhodnú o tom, či spomínanú sumu budú vymáhať od zodpovedných osôb. Nedostatky odhalili vlni v auguste pracovníci Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, ktorí vykonali kontrolu použitia verejných prostriedkov na obstarávanie nájomných bytov. Kontrolná komisia následne podala podnet na prešetrenie Úradu pre verejné obstarávanie. Obci hrozila pokuta až 16 597 €.

Ubudlo členov COOP Jednoty

Zatiaľ čo ku koncu roku 2008 evidovala COOP Jednota Važec 293 členov, podľa údajov z výročnej schôdze družstva aktuálny stav k 31. 12. 2009 je 123 členov.

Po tom, čo zhromaždenie delegátov COOP Jednoty na svojom zasadnutí 3. apríla 2009 rozhodlo o zvýšení základného členského vkladu zo 16,60 € na 30 €, jednotliví členovia sa mohli rozhodnúť, či zostanú v družstve naďalej alebo z neho vystúpia. Možnosti ako zostať členom družstva boli dve – doplatiť si základný členský vklad alebo zlúčiť členstvo rodinných príslušníkov na jedného člena. „Dňa 16. mája sme umožnili členom vysporiadať si členstvo v Miestnom kultúrnom stredisku, kde sme strávili tri hodiny. Túto možnosť využilo 18 členov. Šiestim členom sme pomohli s vysporiadaním členstva na základe dedičského konania. Ostatní členovia si vysporiadavali členstvo priamo v predajni, ibaže takto vypisovaním výdavkových dokladov spomaľovali chod predaja,“ zhodnotila predsedníčka COOP Jednoty vo Važci Anna Lučanská. Napriek „zoštíhleniu“ členskej základne miestna COOP Jed-

● COOP Jednota myslí aj na kultúrne vyžitie svojich členov, ale aj ostatných obyvateľov obce. Vo februári zabezpečili vystúpenie divadelníkov z Ploštína.

nota pokračuje vo svojich doterajších činnostiach – starostlivosti o predajňu, organizovaní brigád a kultúrnych akcií. Napriek tomu, že predajňa COOP Jednoty sa podľa zástupcov družstva nachádza na nevhodnom mieste, kaž-

doročne tu narastá maloobchodný obrat. „Tento rok predajňa dosiahla index rastu 106,3 %. Vďaka patrí nielen personálu, ale najmä našim zákazníkom,“ podotkla A. Lučanská. COOP Jednota nezanedbáva ani spoločenské aktivity. Vlni v lete zorganizovala úspešné koncerty skupiny Drišťak a ľudovej hudby Sláčik. Vo februári tohto roku zabezpečili vystúpenie divadelného súboru ŠAPO z Ploštína s hrou Kamenný chodníček.

Jednou z najdôležitejších úloh, ktorú COOP Jednota Važec plánuje v tomto roku je príprava projektov na opravu strechy, fasády a výkladov predajne.

(mm)

SPOMIENKA NA JANA OLEJNÍKA

*Odišiel vzácný človek
do nenávratných diaľok,
zostalo prázdne miesto medzi nami.
To srdce, čo iných hrialo a milovalo,
dotĺklo navždy.
Chráňme si ho spomienkami.*

Dňa 18. februára nás vo veku nedožitých 53 rokov po ťažkej chorobe opustil **Mgr. Jan Olejník**.

Vzdelaný, spoločensky angažovaný človek s vrodenuú úctou k tradíciám, vnuk maliara Jana Hálu, priateľ mnohých Važťanov, riaditeľ štátneho okresného archívu Strakonice, miestostarosta blateňského Sokola, redaktor Blatenských listů. Vzácný človek, silné spójtko medzi Blatnou a Važcom.

Na mnohých miestach bude chýbať jeho osobnosť, jeho noblesné vystupovanie, jeho jemný a inteligentný humor, jeho pracovitosť a nápady – uviedli v Blatenských listech. Určite bude chýbať aj vo Važci. Svedčia o tom aj príspevky do Blatenských listů, ktoré ako spomienku na Janka Olejníka napísali Michal Kapsný i manželka Michal a Margita Hybenovci. Vyjadrili v nich nielen sústrasť rodine Hálovcov, ale v spomienkach na krásne spoločne prežité chvíle i úctu skvelému človeku, akým Janko Olejník bol.

Češť jeho pamiatke!

V skratke...

Riaditeľka Galérie P. M. Bohúňa v L. Mikuláši predložila vedeniu obce návrh zmluvy o spoločnom prevádzkovaní Galérie J. Hálu, ktorej je správcom. Podľa návrhu sa má obec finančne spolupodieľať na fungovaní Galérie J. Hálu, pretože v jej objektoch MO Maticie slovenskej prevádzkuje obecné múzeum a v drevenici nainštalovali etnografickú expozíciu. Zmluva zatiaľ podpísaná nebola, o jej podrobnostiach sa bude ešte rokovať. Podrobnejšie vás o tejto problematike budeme informovať v budúcom vydaní Važeckých novín.

Seniori vo Važci pracovne aj slávnostne

Dňa 5. marca 2010 zorganizovala ZO JDS vo Važci výročnú členskú schôdzu, aby zhodnotila činnosť za rok 2009 a súčasne aj milú slávnosť MDŽ.

Naša ZO JDS vo Važci bola založená 10. januára 1996. Od jej založenia sa zaraďovala medzi najpočetnejšie a najaktívnejšie prosperujúce svojou reprezentáciou v obci, okrese aj v regióne. V roku 1997 sme mali 183 členov. Dnes máme 130 členov a v okresnom porovnaní nás predbehli aj tie obce, kde boli ZO JDS založené neskôr. Za obdobie 15-tich rokov sme vykonali veľa pozitívneho. V apríli 1998 na náš podnet bola zriadená prvá opatrovateľská služba pri OÚ dvoch stálych pracovníčok pre našich nemocných a pripútaných členov na lôžko. Táto služba sa veľmi osvedčila, len je na škodu, že jedno miesto opatrovateľky zo strany obce bolo zrušené. Po viac rokov naši členovia mohli nakupovať v obecnom podniku „Potraviny“ so zľavou 5% z každého nákupu. Vybavilo sa poskytovanie teplej stravy – obedov pre seniorov. Presadzovali sme a dávali sme podnetné návrhy pre zriadenie domu dôchodcov pre región horného Liptova v budovách bývalej Meštianskej školy vo Važci. Žiaľ, nenašli sme dostatočnú podporu a dostatočnú iniciatívu u vtedajších funkcionárov OÚ.

A teraz sa vrátime k samotnej výročnej členskej schôdzi. Predsedníčka p. Šípková vo svojej správe podrobne informovala prítomných členov ZO o prá-

ci a činnosti za rok 2009. Zdôraznila, že v minulom roku dominovala účasť na verejných kultúrnych a spoločenských akciách. Recitačno-spevácka skupina pripravuje programy a zúčastňuje sa všetkých kultúrnych podujatí v obci. Zúčastňuje sa svojim programom na požiadanie aj v obciach nášho okresu, ba aj kraja.

Aby sme mohli požiadavky, ktoré sú zahrnuté v Národnom programe pre ochranu starších ľudí, ktorý je schválený vládou SR ľahšie presadzovať, je veľmi dôležité, aby každý dôchodca v obci bol organizovaný v JDS. V sociálnej oblasti úzko spolupracujeme s OÚ, sociálnou a zdravotnou komisiou, zabezpečujeme prednáškovú činnosť: „Mám 65 a teší ma, že žijem zdravo“. V rámci kultúrno-spoločenských akcií sa zúčastňujeme na prehliadkach speváckych súborov, máme i naďalej vôľu zúčastňovať sa prehliadok v prednese poézie a prózy. Budeme zabezpečovať účasť seniorov v našej obci na kultúrnych a spoločenských akciách. Koncom mesiaca mája, alebo začiatkom júna 2010 spolu so ZO SZPB vo Važci zorganizujeme zájazd: „Po stopách SNP“ do B. Bystrice, na ktorý hodláme prizvať i učiteľov ZŠ, ktorí sa zaoberajú dejepisom a tiež pár žiakov 9. a 8. ročníka ZŠ, aby poznali pravdivosť o SNP.

Druhou veľmi dôležitou zložkou nášho stretnutia bola spomienková oslava našich žien „Medzinárodný deň žien“. Tento sviatok si každoročne

pripomínáme a pozdravujeme naše ženy s poďakovaním za ich statočnú prácu, nielen v našich rodinách, ale v celej našej spoločnosti. Naše ženy v prvom rade pozdravili so svojim kultúrnym programom pod vedením Mgr. Šulekovej žiaci ZŠ. Potom sa ujal slova starosta obce pán Profant. Poďakoval sa naším ženám za ich aktívnu účasť na budovaní našej obce, za ich namáhavú a nenahraditeľnú prácu pri výchove našich detí, našich vnukov či pravnukov. Za trpezlivosť, skromnosť a toleranciu preukazovanú vo svojich domácnostiach. Členky recitačno-speváckej skupiny zaspievali pieseň „Vznesme srdcia k výšinám“.

Za mužov, členov ZO sa k ženám prihovoral a ich k tomuto sviatku pozdravil p. Šíпка. Pozdravil ich aktuálnymi slovami minulosti, prítomnosti, ale aj budúcnosti patriacimi naším ženám. Rozhovorom Anjela s Pánom. Nedá mi, aby som aspoň tie hlavné myšlienky z tohto príhovoru pripomenula, a to nielen naším ženám, ale hlavne naším mužom, citujem: „Žena má silu, ktorou dokáže ohromiť muža. Dokáže riešiť problémy a tiež niesť ťažké bremená. Prináša šťastie, lásku a myšlienky. Usmieva sa, keď sa cíti dobre aj zle. Spieva, keď je jej do plaču, plače, keď je šťastná a smeje sa keď je vystrašená. Bojuje za to, v čo verí. Postaví sa proti nespravodlivosti. Obeťuje sa pre šťastie svojej rodiny. Jej láska je neobmedzená. Plače, keď jej deti vífazia. Je šťastná, keď sa jej priateľom darí. Má radosť, keď sa dozvie o svadbe, alebo o narodení dieťaťa. Jej srdce je zlomené, keď niekto z jej priateľov a hlavne príbuzných zomrie. Vždy však nájde silu vyrovnať sa s tým a žiť ďalej. Iba ona vie, že božk a objatie môže vyliečiť zlomené srdce. Je na nej iba jediná zlá vec. Zabúda, akú veľkú má hodnotu a ako veľa pre ostatných znamená!“

Vážení dôchodcovia, ktorí ste nie členmi našej ZO JDS, porozmýšľajte, ako si spríjemniť život a prihláste sa za člena do JDS, aby sme spoločne dokázali v našej obci urobiť všetko to, čo je potrebné pre pokojný život seniorov, aby sme vo všetkom krásnom - pozitívnom sa zaraďovali (keďže sme prvá obec horného Liptova) na I. mieste. Ďakujem Vám!

M. Šípková
predsedníčka ZO JDS

Mať psa znamená mať zaňho aj zodpovednosť

Obecný úrad vo Važci upozorňuje všetkých majiteľov psov na povinnosť dodržiavať Všeobecné záväzné nariadenie obce o životnom prostredí a o ochrane verejného poriadku č. 4/2007. „Obyvatelia obce by si mali v prvom rade uvedomiť, že mať psa znamená mať aj zodpovednosť za psa,“ uviedol starosta.

Každý chovateľ psa je povinný splniť si pri psoch starších ako 6 mesiace nahlasovaciu povinnosť na finančnom oddelení OÚ vo Važci, opatriť psa evidenčnou známku, uhradiť ročný poplatok za psa, zabezpečiť pravidelné očkovanie psa proti besnote, vodiť psa len na vŕdzke bezpečne pripevnenej na obojku. Je zakázané opustiť psa na verejnom priestranstve. Na území obce je zakázané znečisťovať verejné priestranstvá psími exkrementami. Za psa vždy zodpovedá jeho držiteľ. OÚ Važec vyzýva všetkých majiteľov psov, aby zamedzili ich voľnému pohybu v obci, aby zabránili znečisťovaniu verejných priestranstiev. Za porušenie podmienok uvedených vo všeobecne záväznom nariadení obce môže starosta obce uložiť pokutu 33,19 eur. (red)

Matica oslávila 20 rokov svojej činnosti

Miestny odbor Matice slovenskej (MO MS) si v tomto roku pripomenul už okrúhlych dvadsať rokov obnovenia svojej činnosti. Ako zdôraznil náš odborník na národnú históriu JUDr. Michal Hyben, **Važďania boli už v dávnej minulosti v centre diania, keď napríklad Ján Ilavský-Podkrivánsky bol v roku 1919 jedným z aktérov znovo-obnovenia činnosti Matice slovenskej v Martine po prvej svetovej vojne. Na celoslovenských matičných slávnostiach v roku 1926 mali hlavný kultúrny program Važďania.**

● Zástupca riaditeľa členského ústredia MS v Martine Jozef Liskaj (prvý zľava) odovzdal Margite Hybenovej medailu za dlhoročnú aktívnu činnosť v miestnom odbore.

Prvý miestny odbor Matice slovenskej vo Važci bol založený v roku 1923. S určitými prerušeniami fungoval do päťdesiatych rokov minulého storočia. Obnovenie činnosti opäť prišlo po roku 1968, ale po niekoľkých rokoch opäť zanikol. Od 19. februára 1990 na podnet MUDr. Michala Kapasného MO MS vo Važci opäť ožil. Odvtedy až dodnes na jeho čele stojí Mgr. Margita Hybenová, ktorá takto hodnotí uplynulé roky: „Za tých 20 rokov sme, myslím, urobili dosť. Iniciovali sme osadenie pamätnej tabule Jankovi Silanovi na katolícku faru, spolupracovali sme pri pamätných tabuliach Michalkovi a Lučanskému, pred pätnástimi rokmi sme založili Obecné literárne múzeum, ktoré už dnes má štatút múzea, z podnetu Matice začali aj slávnosti Jar vo Važci – Otváranie studničiek. Uskutočnili sme exkurziu v Gabčíkove, výlet na Bradlo. Sledujeme a pripomíname si výročia nielen regionálnych, ale aj celoslovensky významných osobností, či už zorganizovaním spoločenského posedenia alebo

reláciou v miestnom rozhlase. Rok čo rok organizujeme rôzne podujatia a tak sa snažíme udržiavať kultúrnu úroveň v obci. Bohužiaľ, za tú dobu sme pocí-

tili aj určitý úpadok vo forme malého záujmu ľudí o kultúrne hodnoty.“

Za dlhoročnú aktívnu činnosť na poste predsedníčky udelilo ústredie Matice slovenskej Margite Hybenovej striebornú medailu Cyrila a Metoda a miestnemu odboru MS pamätný list. Podľa slov predsedníčky, takéto významné ocenenia nečakala. „Bolo to pre mňa veľké, ale zároveň príjemné prekvapenie. Nikdy nerobím pre medaile, ja proste národne cítim a robím to z vlastného presvedčenia. Takýto pocit musí vzniknúť už v rodine, v škole, v dedine, ak to takto nebude, Slovensko veľa stratí. To nám ani vlastne- necký zákon potom nepomôže. Myslím si, že cez kultúru, históriu, literatúru a folklór vedie cesta k dobrej činnosti našej organizácie pri prezentácii obce nielen v širšom regióne, ale aj v zahraničí. V celoslovenských zámeroch MS, ktorými sa riadi aj miestny odbor, je aj starostlivosť o regionálnu kultúru pod názvom V úcte k tradíciám, a tejto úlohe je podriadená celá naša práca,“ dodala M. Hybenová. Konkrétnym krokom pri naplňaní matičného kréda je i snaha o využitie finančnej podpory v rámci projektov na ochranu a rozvoj miestnej a regionálnej kultúry z nadácie Matice slovenskej. Miestny odbor podal dva projekty, v ktorých sa uchádza o 200 € na doplnenie zbierok múzea a 600 € na reedíciu publikácie Važec - Dúchanie do našej pahreby. (mm)

Foto: Adriana Ilavská

● Tradičným spštením výročnej schôdze MO MS je vystúpenie našich mladých talentov.

O výtvarníkoví a jaskyniarovi Františkovi Havránekovi

V decembri minulého roku sme si pripomenuli 45. výročie úmrtia akademického maliara Františka Havráneka, ktorý veľkú časť svojho života prežil vo Važci.

Narodil sa 13. júna 1887 v Čelachoviciach na Hané. Patril ku generácii maliarov, ktorí sa už pred vznikom I. ČSR orientovali na Slovensko a vyhľadávali pritom kultúrne styky s ďalšími slovenskými národmi. František Havránek už ako žiak viedenskej akadémie výtvarných umení bol niekoľkokrát v Tatrách a o svojich dojmach vydal v Olomouci spis *Vzpomínky z Tater* (1907). Viackrát navštívil Poľsko a stal sa členom poľského výtvarného zväzu Sztuka Podhalańska. Usiloval sa o vzájomné styky medzi slovenskými, českými a poľskými umelcami. Podľa vzoru Jaroslava Augusta zameriaval svoj výtvarný záujem na Važec a táto podtatranská obec sa mu stala trvalým domovom. Spočiatku sa agilne venoval výtvarnej tvorbe. Vo svojich výtvarných dielach zachytáva predovšetkým podtatranský kraj a ľudovú architektúru. Na jeho podnet bolo založené Tovarišstvo výtvarných umelcov Tatran združujúce umelcov tvoriacich vo Vysokých Tatrách. Prvá ich výstava bola v roku 1925 v Košiciach, ďalšie v niektorých slovenských mestách a v Moravskej Ostrave. Za vyše 40-ročného pobytu vo Važci sa prejavila jeho mnohostrannosť. So záľubou zbieral ľudové piesne, spisoval ľudové obyčaje. Bol vášnivým hudobníkom, výborne hral na klavír. Veľmi rád fotografoval a svojimi snímkami ilustroval texty propagujúce prírodné krásy a národopisné bohatstvo Važca a jeho okolia. Havráneka

po celý život sprevádzal bytostný záujem o jaskyniarstvo, ktorému sa neskôršie celkom oddal. Ako nadšený stúpenec prof. Dr. Karola Absolona priniesol si na Slovensko už začiatkom 20-tych rokov minulého storočia dôkladné teoretické a praktické poznatky získané v moravských kvapľových jaskyniach.

I keď objavenie Važeckej jaskyne sa prisudzuje A. Húskovi, po vedeckej stránke ju objavil Havránek. Zásluha o sprístupnenie, rozšírenie a jej využitie pre cestovný ruch patrí len jemu. Na vlastné náklady upravil schodnosť pre návštevníkov, ktorých pri karbidových lampách aj sám sprevádzal. Od važeckého urbáru jaskyňu a jej okolie prevzal do nájmu na 35 rokov.

V tlači propagoval prírodné krásy Tatier. Vypracoval návrh perspektívnej siete komunikácií v tatranskej oblasti i návrh na využitie liečivých hodnôt gánovskej minerálnej vody. Výsledky svojich výskumov sprístupňoval širšej verejnosti v miestnostiach Tatranského jaskyniarskeho múzea vo Važci. Na vyradenom vojenskom dvojplášniku organizoval vyhliadkové lety nad Tatrami z improvizovaného letiska vo Važci. Na vlastné

náklady vydal knižku *Važecká jaskyňa* a jej kras, v ktorej opísal život ľudí vo Važci, jeho zvyky a obyčaje, Važecký kras a výskum Važeckej jaskyne a propagoval turistický ruch. Kniha je doplnená jeho vlastnými fotografiami Važca a Važeckej jaskyne. V 50-tych rokoch bola Važecká jaskyňa znárodnená. Toto obdobie bolo pre Františka Havráneka jedným z najťažších, pretože mu bolo zobrať niečo, čomu zasvätil celý svoj život, do čoho investoval veľké finančné prostriedky a kvôli čomu zanechal pôvodné povolanie výtvarníka. V roku 1954 odišiel do dôchodku. V posledných rokoch svojho života sa venoval ďalšiemu výskumu podtatranskej prírody. Zomrel 18. decembra 1964. Pochovaný je na cintoríne vo Važci.

Zásluhou Františka Havráneka sa Važecká jaskyňa stala známou doma i v zahraničí a je vyhľadávaným objektom medzi turistami. Nebyť jeho, možno dodnes by sa miestni obyvatelia chodili pozeráť na „diery“ pod Vřškami. Je len smutné, že v jaskyni nie je nič pomenované podľa neho.

Blažena Šteučeková
Foto: archív B. Šteučekovej

V diecéznom centre pribudne kaplnka

V Diecéznom centre voľného času vo Važci sa realizuje už dlhšiu dobu projekt Diecéznej animátorskej školy pre mladých ľudí hlavne zo Spišskej diecézy a aj množstvo iných duchovných cvičení a obnov. Dlhšiu dobu sme si uvedomovali, že v diecéznom centre chýba miesto na spoločnú modlitbu, stíšenie sa či slávenie bohoslužieb. Pravidelne nám to aj potvrdzovali účastníci v anketách. V júni 2009 sme začali realizovať prístavbu kaplnky v zadnej časti centra s podporným stanoviskom spišského diecézneho biskupa Mons. Františka Tondru. Kaplnka bude prepojená s centrom vchodom z jedálne, kde bude priestor pre cca 50 osôb. Predpokladaný termín ukončenia prístavby je v marci 2010 a v apríli alebo máji je plánované požehnanie priestorov na plnohodnotné využívanie. **Ľubomír Lorenčík**

● Výstavba kaplnky pri Diecéznom centre voľného času.

Tej noci dali prívlastok „veľká“

Keď som bol v Kazachstane, jeden človek vysvetľoval, ako prežívajú Paschu (čo je iný názov pre Veľkú noc) židovskí veriaci. Je to spomienka na slávny východ Božieho ľudu z egyptského otroctva. Zároveň však, a to bolo ešte silnejšie, počas Veľkonočnej večere židovskí veriaci veria, že túto noc bude Boh reálne prítomný, že bude prechádzať a konať, že prinesie slobodu tým, ktorí mu veria. Ježiš slávi paschálnu večeru v predvečer svojho umučenia. Hovorí apoštolom: „Toto robte na moju pamiatku“. Sv. apoštol Pavol píše: „A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.“ Na inom mieste hovorí: „Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: „Ježiš je Pán!“ a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený.“

Slávením Veľkej noci kresťania spomínajú na veľkú udalosť – Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Zároveň túto udalosť slávia a očakávajú, že Boh bude vyvádzať svoj ľud na slobodu.

Koľko neslobody prežívame vo svojom živote. Koľko vecí nás zotročuje. Ježiš je záchránca. On nás vykúpil. Otvorme Spasiteľovi svoje srdcia a pozvime ho. Vzáymame meno Ježiš a budeme vyslobodení. Boh môže dať nášmu životu nádej, zmysel a cieľ.

Vladimír Dzurenda,
správca RK farnosti

● Interiér kaplnky.

Rozpis sv. omší počas veľkonočných sviatkov

UT	30. 3.	Utorok vo Veľkom týždni	8.00
ST	31. 3.	Streda vo Veľkom týždni	18.00
ŠT	1. 4.	Zelený štvrtok Pánovej večere	18.00
PI	2. 4.	Veľký piatok	15.00
SO	3. 4.	Biela sobota, vigília Pánovho Zmŕtvychvstania	19.00
NE	4. 4.	Veľkonočná nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania	10.00

ŽELANIE VŠETKÝM VÁM, KTORÍ TOTO ČÍTATE ...

Veľmi intenzívne som premýšľal, s vrúcnuou modlitbou a otázkou pred Bohom, čo tu napísať, a čím sa ku Vám, našim čitateľom, prihovoriť. Teda, aby to nevyznelo ako ďalšia z ničnehovoriacich náboženských rečí.

Pýtal som sa ešte v predchádzajúcom cirkevnom zbore mojich konfirmandov, čo sa im najviac páči a baví ich na konfirmačnej prípravke. Väčšinou povedali, že hry, potom spievanie, tiež ešte prvé otázky a niektorým aj ping-pong.

To isté som sa pýtal detí na doraste. Tí podobne hovorili, že hlavolamy, kapustnica, hry, piesne...

Bolo mi to veľmi ľúto, že hlboké biblické pravdy, večne platné, ktoré tam preberáme, sa míňajú cieľa. Od tej doby, a už aj predtým, sa pred každým stretnutím s dorastom, na náboženstve, či s konfirmandmi, na biblickej hodine, či aj na Službách Božích modlím vopred za to dané stretnutie, za deti, dospelých, za všetkých účastníkov stretaní. Prosím Pána Boha, aby každého požehnal a dával mu dar viery. A Boh koná.

Cítim veľký rozdiel medzi stretnutím, za ktoré sa pomodlím,

a tým, za ktoré nestihnem prosiť Pána Boha. Slovo Božie v Evanjeliu Jánovom 15, 4 – 5 hovorí: „Bez mňa (Pána Ježiša Krista) nič nemôžte robiť.“ A skutočne to takto je. Bez Božieho požehnania sú márne naše snaženia.

Takto teda prosím Pána v modlitbách aj o požehnanie týchto Veľkonočných sviatkov (najväčších sviatkov v cirkvi), aby boli pre každého prínosom, kto ich zasväť. A takto aj Tebe – milý čitateľ; mládež, či starší; brat, sestra vo viere. Vedzte, že Bohu na Vás záleží. A to na každom jednom. Počíta s Vami v Jeho svätých plánoch s týmto svetom.

Na kríži predsa zomieral aj pre Teba...

J. Otepka,
evanjelický a. v. farár

POŽEHNANÉ SVIATKY UMUČENIA
A ZMRŤVYCHVSTANIA NÁŠHO PÁNA
JEŽIŠA KRISTA
želá Evanjelický a. v. farský úrad, Važec

Veľkonočné Služby Božie

dátum	príležitosť	Hlavné Sl.B.	sviatosti	Nešporné Sl.B.
30. 3. 2010	Pôstna večiereň	17:00 hod.		
1. 4. 2010	Zelený štvrtok	17:00 hod.	Večera Pánova počas SB	
2. 4. 2010	Veľký Piatok, (Pašie)	10:00 hod.	Večera Pánova po S.B.	
4. 4. 2010	1. slávnosť Veľkonočná	10:00 hod.		14:00 hod.
5. 4. 2010	2. slávnosť Veľkonočná	10:00 hod.		

Ježiš Kristus je muž ľútosti a súcitu. Je privilegium mať účasť na Kristových utrpeniach!

Autorka básne - Zlatica Oravcová

Foto: archív J. Otepku

Kalich

Záhrada zvaná Getsemane
Večerný vánok tíško vane
Znavené kvety hlávky klonia
Všade sa nesie olivová vôňa
A slnko v bolestiach zapadá
Stíchla už celá záhrada
A svet prikryla tma
A hĺbka bezodná
ústa otvára
A pohltiť
chce
ľudí
Pán pije
z pohára
Pije
Pije
Utrpenie z kalicha
Pot krvavý Mu z čela prúdi
Zmlouvaním kvapká do ticha

● Getsemanská záhrada, v ktorej sa Ježiš modlil pred ukrižovaním.

● Kostol sv. Spasiteľa v Jeruzaleme.

Doprajte si zdravie a pohodu

Miestna organizácia Červeného kríža vás pozýva na masážne lôžko „CERAGEM“, ktoré sa nachádza v priestoroch bývalej detskej ambulancie v objekte zdravotného strediska (budova Obecného úradu).

Zo skúseností ľudí, ktorí ho využívajú, sú známe jeho liečivé účinky pri znižovaní hladiny cholesterolu, hladiny krvného cukru, úprave činnosti žalúdka a vnútorných orgánov, pri liečení zápchy, uvoľnení svalstva a chrbtice. Je to bezbolestný a príjemný spôsob masáže, ktorý sa oplatí vyskúšať. Okrem lôžka môžete relaxovať a svoju kondíciu si zlepšovať prostredníctvom stacionárneho bicykla. Stačí len prekonať svoju jarnú únavu a navštíviť nás.

V prípade záujmu si môžete termín masáže dohodnúť u p. Halčinovej (pondelok a utorok do 14:00 h v zubnej ambulancii). Poplatok za masáž je 1,5 €. Na masáž je potrebné doniesť si biele tričko a nohavice.

Čo je CERAGEM?

Ide o pevné masážne lôžko, vyrobené v Južnej Kórei. Vo vnútri lôžka sú umiestnené Jade valčeky (je to polodrahokam), ktoré sa pohybujú po pevných zabudovaných koľajničkách. Tieto valčeky masírujú chrbát pozdĺž celej chrbtice a súčasne vyžarujú infračervené teplo. V lôžku sú zabudované vyhrievacie plochy z epoxid-karbonových dosák.

Celý proces trvá 40 minút, ale pomocou diaľkového ovládania je možné aj iné nastavenie. Pomocou regulátorov teploty je možné regulovať aj teplotu lôžka. Ideálna je 54 – 60 stupňov.

Lôžko blahodarne pôsobí na celý organizmus, cez miechové nervy pôsobí aj na vnútorné orgány, ich funkčnosť, dodáva energiu a nastáva prekrvenie celého tela.

Návštevníci hovoria, že sa im zlepšil krvný tlak, cukrovka, ustúpili bolesti, ktoré spôsobuje narušená chrbtica, prestali bolesti krížov, nôh, kĺbov, hlavy a pod. Ustúpilo hučanie v ušiach, zlepšil sa zrak, znížili sa hodnoty cholesterolu, tukov a nastáva očista organizmu od toxických látok.

Čo na to lekár?

O stanovisko sme požiadali MUDr. Jána Zachara

„CERAGEM je automatické termo- akupresúrne masážne lôžko, ktoré spája tlakové masážne proky s pôsobením tepla infračervených lúčov pôsobením jadeit kameňmi a epoxid-karbonovými panelmi. Je určené pre celkovú regeneráciu a zlepšenie zdravotného stavu. Určite veľmi pozitívne ovplyvňuje stav nervovo svalovo-šlachovo okosticového aparátu, pohybového ústrojenstva a celkovo stavu organizmu ako takého. Je spojením a kombináciou nasledujúcich lekárskejších praktík - chiropraktiky, masáže, moxáže - čiže termopunktúry a Jadeitu - čiže Jade-čínskeho kameňa s liečivými účinkami, ktorý motivuje tzv. chci- životnú energiu v ľudskom tele, podľa starého čínskeho ponímania. V zásade ho možno doporučiť ľuďom bez rozdielu veku a pohlavia. Určite by ho nemali využívať deti do 4 rokov veku, tehotné ženy a nie je vhodné, aby ho využívali osoby pod vplyvom akýchkoľvek omamných látok, alkoholu, drog, ľudí s ťažším onemocnením srdca, ciev, obličiek, či ľudí, ktorí majú tzv. Pace-maker, čiže srdcový strojček, by sa mali poradiť s lekárom ešte predtým, než uvedené kúry budú absolvovať.“

Domov dôchodcov v nedohľadne

Iniciatíva miestneho spolku Slovenského červeného kríža zrekonštruovať budovu bývalej materskej školy na ulici M. R. Štefánika stále nenaberá reálne kontúry. Najväčším problémom je podľa riaditeľky Územného spolku Liptov SČK Mariky Kubíkovej nedostatok financií. Keďže Červený kríž ako humanitárna organizácia nemá dostatok vlastných zdrojov na takúto investíciu, jediné riešenie vidia vo využití prostriedkov z európskych fondov. „Pozorne sledujeme každú výzvu, prostredníctvom ktorej by sme mohli získať prostriedky na rekonštrukciu budovy. Bohužiaľ, zatiaľ žiadna nebola pre nás vyhovujúca. Jednou z obvyklých podmienok je totiž územie nad 5000 obyvateľov a to Važec nespĺňa. Spojenie viacerých obcí v tomto prípade nie je možné,“ uviedla M. Kubíková. Budovu bývalej škôlky má na 30 rokov v prenájme ÚS Liptov SČK. Nájomná zmluva bola uzatvorená v apríli 2007 so symbolickým korunovým nájomným. Budova je však stále opustená a chátra. Nikto si netrúfa odhadnúť, dokedy. Podľa slov starostu obce sa touto situáciou bude zaoberať obecné zastupiteľstvo. „Budova je stále obecným majetkom, ktorý by sme mali zveľaďovať. Je aj na poslancoch, aby rozhodli, čo ďalej,“ upozornil R. Profant. Riaditeľka ÚS SČK pripustila, že by boli ochotní budovu vrátiť obci. „Mňa osobne to veľmi mrzí, pretože je to krásna budova a úžasné prostredie. Zároveň si myslím, že nemá význam silou-mocou sa toho držať a zároveň sa dívať na to, ako to chátra. To nie je náš cieľ,“ dodala M. Kubíková.

(mm)

Keby sa náhodný návštevník našej obce opýtal niekoho z miestnych na to, čím je táto obec charakteristická a zaujímavá, ten by určite pospomínal všetko od jaskyne až po folklór. Predpokladám, že viac-menej v superlatívoch. Ja si dovoľím tvrdiť, že by sa na tento zoznam mohla pridať aj jedna vlastnosť, ktorú majú v krvi azda všetci Važtania – a tou je silný lokálpatriotizmus (po „slovenskejši“ – hrdosť na svoj pôvod). O to viac je mi záhadou, prečo v našej obci veselo prekvitá všaková činnosť takého druhu, čo tejto dedine na kráse určite nepridá.

Nemusíme ani veľmi hľadať, aby sme v dedine a jej okolí našli čierne skládky. Alebo to napíšem tak ľudovojšie – bordel. Tiež nie je žiadnou výnimkou, keď na ulici stretnete túlavého psa, alebo rovno celú svorku. O toľko omieľanom špatení verejných priestranstiev kopami dreva, štrku, či „na večné veky“ zaparkovanými vlečkami, sa možno už ani neoplatí hovoriť. Separovanie odpadu je u nás stále veľmi cudzie slovo. Vandalizmus badať už u malých detí, ktoré si cestou zo školy len tak pre zábavu hodia skalú do okna opustenej budovy. Dokonca sa u nás vyskytuje zvláštny fenomén, že opantani vidinou „megazisku“ pokojne narobíme za humnami (rozumej okolité lúky „prezlečené“ za lesy) takú paseku, že sú z toho celkom fajn exteriéry na katastrofický film. Kolkí naši predkovia, čo mali úctu k prírode a gazdovský rozum v hrsti, by nad touto dnešnou ťažbou, ktorá končí holorubmi, len horko zaplakali? Takže otázka znie: chodia nám sem tieto nekalé činnosti robiť Marťania? Možno sa vám zdá, že som to trochu prehnela. No podľa mňa, pripustiť si problém je prvým krokom k jeho vyriešeniu. Keď sa budeme tváriť, že je tu všetko v poriadku, budeme pokrytci.

A na záver ešte zopár faktov.

V potoku na Vyšnom konci sa objavil odpad aj so „suvenírom“, vďaka ktorému sa podarilo identifikovať jeho pôvodcu. Obecný úrad udelil vinníkovi pokutu 30 € a príkaz na zlikvidovanie skládky. Podarilo sa. Tento prípad mal šťastný koniec vďaka jednému z našich čitateľov, ktorému zjavne dobro našej obce leží na srdci a neváhal kontaktovať obecný úrad.

Vďaka monitorovaciemu kamerovému systému v obci už nie je nemožné dokázať, že denne sa po uliciach potuluje niekoľko psov. Problémom však

Na zamyslenie...

zostáva ich identifikácia. Matematika v tomto prípade nepustí: obec na poplatkoch za psov ročne vyberie zhruba 1400 €, za odchyt túlavých psov zaplatí ročne 1990 €, na pokutách za porušenie zákona, ktorý zakazuje voľný pohyb psov, obec zinkasuje 0 €. Vedenie obce uvažuje o vytvorení fotoevidencie psov, na základe ktorej by sa podstatne uľahčila identifikácia tých túlavých. Taktiež sa uvažuje o kontrole splnenia si povinnosti majiteľov psov - do konca januára zaplatiť obci poplatok za psa.

Disciplína v obecnom odpadovom hospodárstve je tiež veľmi uvoľnená. Občan síce zaplatí poplatok za TKO 6,64 € za rok, ale na pokrytie nákladov na vývoz a uskladnenie odpadu to zďaleka nestačí. Celkovo obec totiž na poplatkoch za TKO vyberie 1300 €, v skutočnosti však potrebuje až 4300 €. Problémom je aj to, že neseparujeme, nekompostujeme, nerecyklujeme. V „kukách“ nádobách potom skončí aj stavebný odpad, kovy, sklo a ďalšie ťažké veci.

A práve hmotnosť odpadu je rozhodujúcim faktorom pri stanovení ceny za jeho uskladnenie na skládke.

Riešenia treba hľadať aj na ďalšie vyššie spomenuté problémy. Podľa starostu obce, nápomocný môže byť každý občan: „Pri riešení mnohých problémov, ktoré majú konkrétneho vinníka, sme odkázaní predovšetkým na informácie. A aj keď to nehovorím rád, ale pokuty a sankcie sú niekedy asi jediná cesta k náprave. Keď je niekto nezodpovedný, tak nech aj znáša následky svojho konania. Nemali by na to doplácať všetci občania.“ (mm)

● Vandalom nie je nič sväté. Už tretíkrát zničili zábradlie pri evanjelickom kostole. Obec na základe údajov z kamerového systému v spolupráci s políciou intenzívne pracuje na odhalení páchatela.

● Pôvodca kopy odpadu v potoku na Vyšnom konci bol odhalený a potrestaný pokutou.

Špecifiká ROEP vo Važci

Čo sa skrýva pod skratkou ROEP?

Písomný operát katastra nehnuteľností sa môže vyznačovať mnohými chybami, nepresnosťami v identifikačných údajoch vlastníka (napr. chýbajúce rodné číslo, neúplná adresa a pod.). Vyskytujú sa aj parcely s už nežijúcimi vlastníkmi, ktoré vznikli z dôvodu nezodpovednosti či nevedomosti dedičov, ktorí nedokončili dedičské konanie, prípadne ho vôbec neiniciovali. Na základe uvedeného vznikla evidentná potreba vhodným spôsobom obnoviť a aktualizovať takéto katastrálne operáty a vláda schválila koncepciu usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike formou spracovania registrov. Usporiadanie vlastníctva k pozemkom sa vykonáva podľa zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení formou zostavenia registra obnovenej evidencie pozemkov – ROEP.

V rámci ROEP sa spracuje písomná databáza, ktorá skompletizuje údaje pozemkovej knihy a všetky listiny vzniknuté po ukončení využívania pozemkovej knihy so snahou minimalizovať počet neidentifikovaných vlastníkov. Výsledkom spracovania je aj vektorová katastrálna mapa.

V našej obci sa s ROEP začalo v roku 2008, keď 3. apríla bola podpísaná zmluva o dielo so spracovateľom – GE-ODEZIA Žilina, a.s. prevádzka Liptovský Mikuláš. Doteraz bolo uskutočnené spracovanie mapovej časti intravilánu (zastavané územie obce) a spracovávala sa písomná časť, teda zoznam parciel, ktoré sú predmetom registra pôvodného stavu a ich vlastníckymi vzťahmi. Ďalším krokom bude zverejnenie mapy pre intravilán na obecnom úrade (august 2010) a zaslanie výpisov pre vlastníkov. Ukončenie ROEP sa plánuje k 1. marcu 2011 a táto záverečná fáza bude obsahovať aj opravu grafickej časti extravilánu (okolie obce). Existujúce mapy extravilánu totiž vykazujú veľké nezrovnalosti oproti skutkovému stavu v teréne a obec podala námietku voči ich správnosti. „Grafická časť extravilánu v katastrálnom území Važec bola spracovaná na základe zákona č. 330 z roku 1991. Išlo o tzv. zjednodušený register pôvodného stavu (ZRPS) v extraviláne. Zastavané územia sa vtedy nerobili. Účelom ZRPS bolo založiť na parcely listy vlastníctva a spresniť údaje o vlastníkoch. Podmienka zameriavania v teréne pri ZRPS nebola. Spracovateľ ZRPS dostal mapové podklady od správneho orgánu a tie spracoval. A keďže aj mapy majú nejaký historický vývoj, podklady majú rôznu kvalitu, mierku, pravdepodobne pri digitalizácii došlo k nejakým chybám, ktoré majú za následok extrémne odchýlky, dokonca niekoľko desiatok metrov. V rámci ROEP teda budeme robiť aj opravu chýb v ZRPS, ale len grafickú časť, do aktualizácie listov vlastníctva nebudeme zasahovať. Boli sme už v teréne robili merania, aby sme

zistili tzv. identické body, ktoré nájdeme aj v starých mapách,“ uviedla Ing. Janka Koniarová, vedúca prevádzky Liptovský Mikuláš.

Spracovateľ ROEP uskutoční v mesiaci máj pracovné stretnutie s občanmi, cieľom ktorého je oboznámiť vlastníka, či jeho pozemok – dom, dvor, záhrada, je majetkovo vysporiadaný a či má založený list vlastníctva a prípadne doplniť osobné údaje k jednotlivým vlastníkom – dátumy narodenia, umrtia, zmenené adresy. „Predmetom konania pre zostavenie ROEP sú všetky pozemky v príslušnom katastrálnom území, ku ktorým nie sú vpísané vlastnícke práva na liste vlastníctva v stanovenom rozsahu. Zjednodušene povedané, kto nemá list vlastníctva na dom alebo pozemok, ktoré užíva, ten je účastníkom ROEP. Podľa našich odhadov sa to vo Važci týka asi 30 % ľudí, 70 % to má v poriadku. Na pracovnom stretnutí sa môže ktokoľvek informovať, či má svoje vlastníctvo v poriadku, alebo by si ho mal vysporiadať. Ľuďom poradieme, pomôžeme, usmerníme, aké sú na to spôsoby, aké doklady sú potrebné a podobne. ROEP nenahrádza dedičské konania, tento proces si musí vykonať každý vlastník sám,“ dodala J. Koniarová.

Podľa nej je vysporiadanie nehnuteľnosti veľmi dôležité: „Ak nemáte list vlastníctva v registri „C“, nemôžete s nehnuteľnosťou ďalej nič robiť: ani predať, ani darovať a podobne. Takisto budete mať problém napríklad pri získaní úveru, lebo ak by ste chceli ručiť nehnuteľnosťou, nebude to možné. Napriek tomu sú naše skúsenosti z praxe také, že aj po zápise ROEP zostanú niektoré pozemky nevysporiadané.“

Jednou z možností, ako si vysporiadať nehnuteľnosť, je tzv. vydržanie. V súvislosti s ROEP je pri obecnom úrade zriadená komisia, ktorá bude žiadosti o vydržania posudzovať. Žiadosť musí obsahovať aj podrobné zdôvodnenie a potrebné doklady, okrem iného aj geometrický plán. „Môže sa stať, že ľudia majú doma dedičské konania, kúpne zmluvy alebo iné listiny, ale nemajú to nikde zapísané. Všetky tieto listiny posúdi komisia a žiadosti vyhovie alebo ju zamietne,“ dodala J. Koniarová. V súvislosti s ROEP je potrebné zdôrazniť, že register nevyrieši susedské spory o hranice pozemkov. „Pri sporoch o hranice pozemkov pomôže geometrický plán vypracovaný súdnym znalcom, nie ROEP. Čo sa týka výmery, ľudia si musia uvedomiť, že výmera je údaj z pozemkovej knihy, ktorý sa nepovažuje za záväzný. (vysvetlenie pozri v časti História pozemkových úprav – str. 15, pozn. red.) Ale tieto nezrovnalosti vo výmere by nemali byť veľké. Ak áno, môže to signalizovať, že pozemok bol napríklad v minulosti vydržaný a pôvodný vlastník o tom nevie. Vtedy pomôže len súd. V prípade pochybností sa ľudia môžu informovať aj u nás,“ uzavrela J. Koniarová.

Register obnovenej evidencie pozemkov financuje štát. Zmluva o dielo pre katastrálne územie Važec je uzavretá na 7200 €. Činnosť komisie organizačne a materiálne zabezpečuje obec. (mm)

Spracovateľ ROEP oznamuje, že **od 17. mája 2010** bude uskutočňovať v obci Važec pracovné stretnutia s občanmi. Spracovateľ oboznámi jednotlivých občanov, či jeho pozemky v intraviláne obce sú vysporiadané. V prípade ak nie, poradieme mu, aké právne úkony by mali nasledovať. Občania, ktorí nemajú na nehnuteľnosti v intraviláne (dom, dvor, záhrada) založené listy vlastníctva, môžu doniesť listiny, ktoré by preukazovali, že sú ich vlastníkmi (kúpne zmluvy, dedičské konania a pod.). Potrebné sú aj osobné doklady (občiansky preukaz), aby mohli byť doplnené osobné údaje.

Z histórie evidencie pozemkov

So zakladaním a evidenciou pozemkov sa na území dnešného Slovenska začalo v roku 1526. V priebehu storočí vznikali a zanikali rôzne formy zápisov vlastníctva (tereziánske katastre, rustikálne katastre, jozefínsky kataster a pod.). Zápis vlastníctva sa uskutočňoval rôznym spôsobom – viac či menej vierohodným, podobne aj zákresy hraníc.

V roku 1818 sa prišlo k vypracovaniu stabilného katastra. Bol to už súpis skutočne všetkej pôdy a tento kataster bol vytvorený za odbornej účasti geometrov a zainteresovaných úradov. Pre označovanie pozemkov sa začali používať čísla parciel a zaviedli sa katastrálne mapy. Zobrazený stav na mapách sa však podstatne rozchádzal so skutočnosťou. V roku 1869 sa zákonom stanovilo urobiť nápravu, avšak tá sa vykonávala neodborne a rýchlo, čo malo za následok ďalšie zhoršenie úrovne katastrálnych máp.

Pôvodne katastrálne operáty slúžili výhradne k vyberaniu daní z pozemkov ako základného výrobného prostriedku. Vplyvom spoločenských pomerov vznikla potreba evidovať nielen užívacie vzťahy pre daňové účely, ale aj vlastnícke práva k nehnuteľnostiam a iné vecné práva v pozemkovej knihe. Pozemkovoknižné mapy sa vyhotovovali odkopírovaním existujúcich máp. V katastrálnom území, kde neboli žiadne mapové podklady, sa nové mapy vytvorili formou zbežných náčrtkov od ruky bez mierky. Výmera pozemkov sa zisťovala podľa množstva výsevu, doby trvania kosenia, odkrokovaním alebo udaním držiteľa. Väčšina užívateľov udávala menšiu výmeru pozemku ako v skutočnosti užívala, aby platila nižšie dane a takáto neoverená výmera je zapísaná v pozemkovej knihe. Nedostatkom pozemkovej knihy je aj to, že kedysi súd nemal právo nútiť vlastníkov, aby si zmeny, ktoré nastali v držbe pozemku, dali zapísať do pozemkovej knihy. Veľké množstvo zmien do pozemkovej knihy zapísaných nebolo, napríklad v snahe vyhnúť sa poplatkom. Často sa stávalo, že pri úmrtí vlastníka boli vynechané v dedičskom konaní celé protokoly, a tak nebola zaznamenaná zmena vlastníckeho práva. Neporiadok v pozemkovej knihe spôsobovali aj vystaňovalci, ktorí pozemky odpredali bez právnych listín.

V roku 1886 bolo zákonom nariadené zakladanie nových pozemkovoknižných vložiek. Zámerom bolo uskutočniť súlad medzi údajmi pozemkového katastra a pozemkovej knihy a súlad medzi pozemkovok-

nižným a skutočným stavom. Táto zmena stále nepriniesla do systému poriadok. Na zabezpečenie súladu so skutočným stavom nemala pozemková kniha primerané nástroje, čoho dôsledkom bol prehlbujúci sa rozpor právneho evidovaného stavu a stavu skutočného, charakterizovaného skutočnou držbou. Ďalšie nápravy odstraňovania nesúladu medzi pozemkovoknižným stavom a skutočným stavom sa uskutočňovali v rokoch 1896, 1927, 1932.

Podobným vývojom prešli i katastrálne mapy. Pozemkový kataster sa začal v Uhorsku budovať na základe cisárského patentu z roku 1849, na matematicko-geodetických základoch a mal byť v celej krajine jednotný, aby slúžil na vyrubovanie daní a na ostatné potreby verejnej správy. S triangulačnými prácami sa súbežne vykonávalo aj podrobné meranie, ktoré malo byť ukončené do r. 1869. Politické dôvody a nedostatok odborníkov tieto predstavy narušili a realizáciu oddialili. Preto sa používali provizória. Pri aktualizácii katastrálnych máp sa v jednotlivých historických obdobiach používali rôzne metódy, či už meračské alebo zakresľovacie. Používali sa napríklad rôzne mierky (1:2880, 1:1440), čo spôsobilo, že vznikali nepresnosti na stykoch susedných katastrálnych území alebo vo vnútri územia na stykoch jednotlivých mapových listov.

Po vzniku Československej republiky malo Slovensko 3554 katastrálnych území, pričom len jedna štvrtina mala technicky vyhovujúce a aktuálne operáty, dve štvrtiny technicky vyhovujúce, ale neaktuálne operáty a jedna štvrtina technicky nevyhovujúce a neaktuálne operáty.

Tento historický vývoj v pozemkovom vlastníctve zanechal veľmi negatívne skutočnosti v evidencii pozemkov a právnych vzťahov k nim, ako napr. extrémnu rozdrobenosť pozemkového vlastníctva, neúplnosť doterajšej evidencie, nedoložené vlastnícke vzťahy a pod. Extrémna rozdrobenosť pozemkového vlastníctva sa týka jednak jeho technickej stránky, t.j. veľkosti pozemkov, a tým aj ich počtu a jednak jeho stránky právnej, t.j. veľkého rozsahu spoluvlastníckych vzťahov rôznych osôb k tomu istému pozemku. Priemerná výmera pozemku v extraviláne je 0,45 ha, s priemerným počtom 12 - 15 spoluvlastníkov na jeden pozemok.

Rozdrobenosť pozemkového vlastníctva sťažuje ich evidenciu, prijímanie vlastníckych rozhodnutí i rozhodovanie orgánov verejnej správy, vznik zmluvných právnych pomerov medzi vlastníckymi a inými osobami

(napr. užívateľmi), a pod. Napokon je táto skutočnosť zdrojom susedských a iných vlastníckych sporov. Zápisy do pozemkovej knihy sa od roku 1964 prestali vykonávať; výpisy z nich sa vydávajú dodnes a to až do času založenia listov vlastníctva v katastri nehnuteľností na nehnuteľnosti vedené v pozemkovoknižnej vložke.

Počas kolektívizácie poľnohospodárstva a následného vykonávania hospodársko-technických úprav pozemkov bolo označenie hraníc pôvodných pozemkov v teréne zrušené a dnes sú identifikovateľné iba obtiažnym a nákladným meraním.

Aktualizácia a obnova

Od roku 1990 dochádza postupne k aktualizácii a obnove pozemkového vlastníctva. Mapy katastra nehnuteľností sú poznačené nepresnosťami, ich vypovedacia hodnota je nedostatočná a súlad medzi súborom geodetických informácií, súborom popisných informácií a skutočnosťou je veľmi nedostatočný. Vlastnícky vzťah v intravilánoch je evidovaný k celým 70 % nehnuteľností a v extravilánových častiach katastrálnych území je to omnoho nižšie číslo. Preto NR SR prijala zákon, podľa ktorého sa obnovuje evidencia niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim zostavovaním registra obnovennej evidencie pozemkov (ROEP). Zmyslom ROEP je sústrediť pokiaľ možno všetky údaje o pozemkoch v celom katastrálnom území a o právnych vzťahov k nim tak, aby po zapísaní do katastra nehnuteľností bol právny vzťah k pozemkom evidovaný v celom katastrálnom území na listoch vlastníctva. Predmetom konania pre zostavenie ROEP sú všetky pozemky v príslušnom katastrálnom území, ku ktorým nie sú vpísané vlastnícke práva na liste vlastníctva v stanovenom rozsahu alebo z dôvodov uvedených § 2 Vyhlášky ÚGKK SR č. 157/1996 Z.z.

Každé rozsiahle dielo, a tým usporiadanie pozemkového vlastníctva nesporne je, zničí už v zárodku náhlenie a s ním vždy spojená povrchnosť. V náhlení vykonané práce rozsiahleho diela nie sú dokončené, musia sa skoro opravovať, dopĺňať a prepracovávať, až sa nakoniec začína odznova, ako to dokázali všetky doteraz vykonané evidencie nehnuteľností a vlastníckych práv k nim. Treba len veriť, že terajšia obnova evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim bude výnimkou a ako prvá na území Slovenska bude aj prakticky dotiahnutá do úplného a úspešného konca. (red)

Urbárnici budú opäť voliť

Súčasťou tohtoročného valného zhromaždenia podielnikov Urbáru, pozemkového spoločenstva Važec, budú opäť voľby predsedu, členov výboru a dozornej rady spoločenstva. Súčasnému vedeniu síce mandát uplynul už vlni, avšak v minuloročných voľbách získal potrebný počet hlasov len jediný kandidát za člena výboru. Podľa platnej legislatívy je možné považovať voľby za úspešné len v tom prípade, ak sú jednotliví kandidáti zvolení nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov a v potrebnom počte (jeden predseda, osem členov výboru a dvaja náhradníci, predseda dozornej rady, dvaja členovia a jeden náhradník). Orgány spoločenstva (výbor, dozorná rada) sa totiž dajú zapísať do registra pozemkových spoločenstiev len ako kolektív, nie je možné

zapísať len konkrétnych úspešných jednotlivcov. Podľa súčasne platného volebného poriadku važeckého urbáru sa funkčné obdobie orgánov spoločenstva končí zvolením nových členov týchto orgánov a ich zapísaním do registra pozemkových spoločenstiev. O tom, či na urbáre nastanú zmeny, alebo bude vedenie fungovať ďalší rok v nezmenej zostave, sa rozhodne 10. marca 2010 na valnom zhromaždení.

Už po vlaňajších voľbách sa na urbár vzniesla vlna kritiky za organizáciu volieb, najmä za príliš veľký počet kandidátov a začatie volieb ešte pred zvolením volebnej komisie. Podľa slov súčasného predsedu Ing. Milana Lištiaka, na tohtoročnom valnom zhromaždení plánujú predložiť návrh zmien v rokovacom, hlasovacom a vo-

lebnom poriadku. „Hľadáme riešenia, aby v budúcnosti neboli pochybnosti, že voľby boli neregulérne,“ uviedol M. Lištiak. Konkrétnym krokom na odstránenie kritizovaného priebehu volieb je formulácia o tom, že akt volieb môže začať až po zvolení volebnej komisie. S problémom príliš veľkého počtu kandidátov si v pripravovanom návrhu zmien zatiaľ neporadili. Práve veľký počet kandidátov je aj zo strany odborníkov z lesného úradu považovaný za kľúčový problém, ktorý spôsobuje roztrieštenie hlasov a vedie k nezvoleniu nových členov do orgánov spoločenstva. Potvrdzujú to aj praktické skúsenosti z niektorých okolitých urbárov, kde už niekoľko rokov neúspešne volia. Právo kandidovať a byť volený do orgánov spoločenstva má totiž každý člen spoločenstva a nemožno mu ho uprieť. Možným riešením je napríklad dvojkolový systém volieb, aký uskutočnili v susednej Východnej.

Akákolvek zmena volebného poriadku však musí byť schválená valným zhromaždením. „Návrh zmien rokovacieho, hlasovacieho a volebného poriadku bude predložený na prerokovanie na začiatku valného zhromaždenia. Doterajší výbor však zastáva názor, aby akt tohtoročných volieb prebiehal doteraz zaužívaným spôsobom, t. j. volebná komisia navrhnutá výborom by začala pracovať už pri prezentácii účastníkov valného zhromaždenia. Navrhované zmeny stanov, zmluvy o založení spoločenstva a rokovacieho, hlasovacieho a volebného poriadku by začali platiť ihneď po schválení valným zhromaždením. Výbor sa bude zaoberať aj myšlienkou, že by sa v budúcnosti voľby uskutočňovali dvojkolovým systémom. Prvé kolo by bolo „prieskumné“ a na základe výsledkov prvého kola by do druhého kola volieb, ktoré sa budú konať na riadnom valnom zhromaždení, postúpili kandidáti s najväčším počtom hlasov v stanovenom počte. Zatiaľ sme sa ale neuzhodli na konkrétnom riešení,“ povedal M. Lištiak.

Súčasný predseda ďalej navrhuje opatrenie, ktoré má odstrániť pochybnosti o možnej manipulácii s volebnými lístkami. „Navrhujem, aby každý volebný lístok bol označený špeciálnym znakom a pre jednotlivé dielčie mandátové komisie by bol vydaný

(Dokončenie na vedľajšej strane)

Kandidátka

pre voľby do orgánov Urbáru, pozemkového spoločenstva Važec, na XXI. valnom zhromaždení, ktoré sa bude konať 10. apríla 2010.

Do funkcie predsedu:

1. Ing. Daniel Šed'o, Hurbanova 816, Važec	vek 28 r.
2. Milan Šingliar, Dr. Mašurku 936, Važec	vek 64 r.

Do funkcie člena výboru:

1. Milan Bartko, Na Pastierskych 126, Važec	vek 60 r.
2. Ján Ferianc, Široká 902, Važec	vek 74 r.
3. Ján Ferianček, Vernárska 379, Važec	vek 76 r.
4. Milan Ilavský, Urbárska 96, Važec	vek 46 r.
5. Mária Jakubčíaková, Podkrivánska 828, Važec	vek 67 r.
6. JUDr. Ľubomír Lištiak, Na Harte 9, Važec	vek 61 r.
7. Ing. Milan Lištiak, Pri Váhu 324, Važec	vek 74 r.
8. Dušan Šefčík, Nábrežná 787, Važec	vek 66 r.
9. Ing. Ján Šingliar, Ľ. Štúra 451, Važec	vek 54 r.

Do funkcie predsedu dozornej rady:

1. Jaroslav Bednár, Pri Váhu 319, Važec	vek 60 r.
2. Vladimír Lištiak, Na Harte 5, Važec	vek 55 r.

Do funkcie člena dozornej rady:

1. Ján Goč, Hlavná 486, Važec	vek 63 r.
2. Anna Križanová, Ľ. Štúra 436, Važec	vek 56 r.
3. Vladimír Lehotský, Na Pastierskych 128, Važec	vek 45 r.

určitý presný počet takto označených volebných lístkov. Pri prezentácii by boli volebné lístky odovzdávané voľičom a splnomocneným voľičom a do prezenčnej listiny ku podpisu príslušného voľiča by sa zapísal zároveň aj počet vydaných volebných lístkov. Nepoužívané hlasovacie lístky by sa vrátili naspäť do centrálnej evidencie,“ upresnil predseda. Niektorí členovia urbáru by uvítali aj zmenu stanov pozemkového spoločenstva. Podľa jedného nášho zdroja má napríklad výbor príliš veľkú právomoc pri rozhodovaní o bežných finančných veciach. „Výbor môže rozhodovať o použití až 350 tisíc Sk, čo je dosť veľká čiastka. V stanovách nie je uvedené, či to je balík peňazí na celý rok alebo na každom zasadnutí výboru môžu, ľudovo povedané, prešustrovať 350 tisíc,“ dôvodí náš zdroj.

Podľa predsedu urbáru výbor už rieši aj návrh zmeny stanov. „Záležitosťou úpravy stanov sa výbor zaoberá už takmer dva mesiace a bola prerokovaná aj s obvodným lesným úradom. V návrhu je riešená aj problematika rozhodovania o bežných financiách a plánuje sa v tomto smere obmedzenie právomocí výboru,“ spresnil M. Lištiak. Konkrétny návrh v číslach v čase našej uzávierky nebol definitívne stanovený.

Náš zdroj ďalej tvrdí, že by mali byť posilnené právomoci členov spoločenstva, najmä z toho dôvodu, aby podielníci mali motiváciu zúčastňovať sa valného zhromaždenia: „Členovia urbáru by mali byť lepšie informovaní, určite by mali mať prístup k zápisniciam zo zasadnutí výboru. Na výročnej schôdzi sa predloží len súhrnná správa. Kedy sa vlastník dozvie všetky pravdy?“

Predseda urbáru v tejto súvislosti uviedol, že v stanovách spoločenstva nie je zakotvená povinnosť predkladať členom urbáru k nahliadnutiu zápisnice zo zasadnutí výboru. „Informácie z rokovaní však bez problémov poskytneme členom urbáru, ktorí o to požiadajú, aby sa tak aktívne podieľali na dianí v spoločenstve, na čo majú podľa stanov právo. Okrem toho, na valnom zhromaždení sa predkladá správa, ktorá podľa mňa poskytuje dosť podrobné informácie,“ dodal M. Lištiak. V súčasnosti je realita taká, že mnoho podielnikov neprejavuje záujem o dianie v spoločenstve, čo sa prejavuje najmä pri konaní valného zhromaždenia. Desiatky podielnikov tam prídu len kvôli peniazom, ktoré dostanú pri prezentácii a hneď aj odídu. (mm)

SaleMark
SALES & MARKETING

EMBASSY OF SWEDEN
Bratislava

AQUACITY
POPRAD

(rek)

Oslávte príchod tancujúceho slnka v netradičnom švédskom štýle

Švédska Velká Noc v AquaCity

Mystický piatok
2. apríl 2010

Žiarivá sobota
3. apríl 2010

veľká A8BA párty
v COCKTAIL BARE, sobota od 22:00 hod
vstup voľný

Ochutnajte škandinávsku atmosféru priamo zo švédskeho stola počas švédskych dní v čase od 18:00 hod – 22:00 hod v reštaurácii **HIGH TATRAS**

Originálne švédske špeciality Smörgasbord
/podávané formou bufetu za 10 €

Čarovné veľkonočné vystúpenia švédsko-slovenskej speváčky **Anny-Katariny Schatzl**

MINI FOTO VÝSTAVA - Švédsko očami Slováka a Slovensko očami Švéda - **Róbert Kišš a Kjell Johansson**

Zábavná škola angličtiny s **PIPPÍ DLHOU PANČUCHOU** - sobota o 17:00 hod

VISTA

rezervácie: kongres@aquacity.sk 0910 802 323 informácie: 0907 514 608 www.aquacity.sk www.salemark.eu

TRIGERNET

Internet pre Vás aj vo Važci

-bez obmedzení

-bez viazanosti

-ZADARMO

(rek)

už od 6,66€

prechod od iného poskytovateľa

0917 585 423 | net@tiger.sk | www.tiger.sk

Využite voľný čas aktívne

Ak hľadáme príčinu našej ustavičnej únavy, príčinu, prečo naše telo stráca ladné krivky, skúsme sa zamyslieť nad tým, koľko času strávime zdravým pohybom. Nezáleží na tom, či sme mladí alebo tí skôr nariadení, pravidelná športová aktivita nám prospeje určite v každom veku. Prekonajme preto svoju lenivosť, zahodme za hlavu všetky výhovorky a nájdime si aspoň chvíľu času pre seba. Ponuka pre športové vyžitie je široká, stačí si len vybrať a pripojiť sa ku všetkým, ktorí majú radi zdravý pohyb.

Telocvična ZŠ s MŠ Važec

Nohejbal	streda	19:00 – 20:00 h
	nedeľa	19:00 – 20:00 h
Volejbal	sobota	19:00 – 21:00 h
	štvrtok	18:00 – 20:00 h
Florbal	sobota	15:00 – 17:00 h
	nedeľa	13:00 – 15:00 h
Futbal	utorok	18:00 – 19:30 h
	nedeľa	10:00 – 11:30 h
Aerobik	pondelok	19:00 – 20:00 h
	Tae bo – posilňovanie	
	piatok	19:00 – 20:00 h
	aerobik – posilňovanie	

● Členky aerobik klubu.

● Važecké nohejbalové družstvo v zložení Michal Ilavský, Ján Michalko, Ľubo Ferianc a Stanislav Ferianc zažiarili 20. februára na III. ročníku nohejbalového turnaja o Pohár starostu obce v Kokave nad Rimavicou. Spomedzi šiestich zúčastnených družstiev obsadili síce tretie miesto, ale pred nimi skončili už len dve profesionálne družstvá vo farbách Vinodolu. „Je to pre nás veľký úspech, pretože sme porazili prakticky všetkých porovnateľných súperov a umiestnili sme sa hneď za profesionálmi, ktorí hrajú druhú ligu,“ netajil radosť člen važeckého družstva Michal Ilavský. Bronzová priečka na turnaji je doteraz najvýznamnejším úspechom našich nohejbalistov v ich doterajšej štvorročnej amatérskej športovej kariére.

● Futbalový oddiel vo Važci zorganizoval 27. februára v základnej škole 1. ročník futbalového turnaja o pohár starostu. Futbalové zručnosti si na ňom zmeralo šesť mužstiev: z Východnej, Hýb, Kráľovej Lehoty, Pribylín a dve domáce družstvá. Turnaj zahájil a ceny odovzdal zástupca starostu obce Ing. Zdeno Baráni. Po kvalitatívne vyrovnaných zápasoch si nakoniec víťazstvo odniesli futbalisti z Východnej. Naši zástupcovia obsadili druhé a štvrté miesto, tretí skončili hráči z Kráľovej Lehoty. Na piatom mieste sa umiestnili Pribylinčania a najmenej sa darilo futbalistom z Hýb.

V škole rozbiehajú nové projekty

Základná škola pokračuje v trende spolupráce a nadväzovania partnerstiev so školami v rôznych štátoch Európy. Majú za sebou už prvé aktivity v rámci projektu s partnerskou školou z Blatnej, ktorý je zameraný na znovuspoznanie a oživenie príbuzných jazykov našich susedných štátov. „Naše deti už po česky veľa nerozumejú, české deti sú s porozumením slovenčine na tom dokonca ešte horšie. Projekt spočíva v tom, že deti napíšu poviedky na ľubovoľné témy vo svojom rodnom jazyku. Tieto poviedky si potom v rámci škôl navzájom vymeníme a deti ich budú prekladať opäť do svojich rodných jazykov. Tieto poviedky potom plánujeme vydať v zborníku,“ priblížila riaditeľka školy Mgr. Agata Ilavská.

Druhým projektom sa naša škola opäť zapája do programu Comenius Socrates, v rámci ktorého už v minulých školských rokoch realizovali projekty na tému „Moje budúce povolanie“. Tentokrát si za ústrednú tému zvolili šport ako možný nástroj na spájanie národov. Na projekte budú spolupracovať so školami z Nemecka,

Fínska, Francúzska, Španielska, Turecka, Maďarska a Poľska. Komunikačným jazykom je nemčina. „Projekt je naplánovaný na dva roky. Podali sme ho na posúdenie a o jeho úspešnosti sa dozvieme v letných mesiacoch. Ak uspeje, začneme ho realizovať od septembra,“ dodala A. Ilavská.

Cieľom projektu je okrem iného zhodnotiť, ako môže šport prispieť k porozumeniu medzi národmi. Mnohé krajiny poznajú žiačky a žiaci len z počutia. Tu môže škola prispieť tým, že spoločnou prácou a osobným stretnutím sa odbúrajú predsudky a vymenia sa skúsenosti. Práve šport ponúka výnimočné šance, pretože spája národy bez väčších rečových bariér. Žiaci a žiačky by sa mali dozvedieť, ako je ponímaný šport v partnerských krajinách, aké sú národné zvláštnosti. Šport má zároveň poslúžiť ako téma aj na iných predmetoch: geografia – úloha športu v turizme, dejepis – história športu, jazyky – športové výrazy. Dokumentácia a prezentácia výsledkov jednotlivých fáz projektu sa plánuje na pre tento účel vytvorenej internetovej stránke. (mm)

Škola má vlastnú hymnu

Dňa 11. marca sa vybraní žiaci ZŠ s MŠ vo Važci zúčastnili nahrávania školskej hymny. Jej autorkou je Veronika Čupková, žiačka 8. ročníka – víťazka školskej súťaže o najkrajší text hymny. Z deviatich podaných návrhov sa porote najviac pozdávalo práve jej pretextovanie pôvodnej piesne od skupiny Desmod – Vyrobená pre mňa. Nahrávanie školskej hymny sa uskutočnilo v nahrávacom štúdiu p. Matejku v L. Mikuláši.

Zúčastnili sa ho za 9. ročník – Ján Zuštiak, Zuzana Užíková, Dominika Grusková, 8. ročník – Petra Zuštiaková, Veronika Čupková, 6. ročník – Ľubomír Kuzmiak. Spievať im pomáhal aj bývalý žiak ZŠ Važec Matúš Ilavský. (red)

Hymna:

Keď idem ráno do školy
Rada do nej chodím
Každý deň päťkrát do týždňa
Päť až sedem hodín

Škola je v peknom prostredí
Kriváň vždy ju stráži
Celý rok v zime aj v lete
V slnku a či v daždi

Keď písomky dobre neskončia
Každá skončí v koši
S učiteľmi sa stretneme
A hneď sme zas kamóóóši

Riaditeľka s učiteľmi
Dávajú nám zabrať
Do týždňa dve tri písomky
Učiť sa nie je vždy sranda

Popoludnie v duchu umenia

Dňa 4. marca 2010 sa v Základnej škole vo Važci uskutočnilo školské kolo recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín.

Súťažilo sa v 3 kategóriách: I. kategória – 1. – 4. ročník, II. kategória – 5. – 7. ročník, III. kategória – 8. – 9. ročník. V jednotlivých kategóriách boli dve podskupiny – prednes poézie a prednes prózy. Výkony recitátorov hodnotila porota zložená z učiteľov (prevažne učiteľov slovenského jazyka) a žiakov (každú triedu 2. stupňa zastupoval jeden žiak).

A ako to všetko nakoniec dopadlo?

I. kategória: poézia: 1. Laura Bartková (4. tr.)

2. Alenka Čupková (3. tr.)

3. Miško Baráni (2. tr.)

próza: 1. Silvia Šuleková (3. tr.)

2. Danielka Uhrinová (4. tr.)

3. Bianka Šefčíková (4. tr.)

II. kategória: poézia: 1. Evka Šedřová (7. tr.)

2. Veronika Mlynarčíková (7. tr.)

3. Vladka Chovanová (5. tr.)

Radko Lištiak (5. tr.)

próza: 1. Tereza Šandorová (5. tr.)

2. Kristínka Bartková (7. tr.)

3. Rebeka Halková (5. tr.)

III. kategória: poézia: 1. Dominika Michalková (9. tr.)

2. Zuzka Užíková (9. tr.)

3. Jarka Feriančeková (9. tr.) (jl)

● Účastníci školského kola recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín.

Čo zachytil škôlkarský fotoaparát...

Každodenný život v materskej škôlke sa učiteľky snažia deťom spetrovať rôznymi zaujímavými aktivitami. Deti sa vzdelávajú, športujú a nezabúdajú ani na zábavu.

● Dňa 9.3. sme mali v MŠ milú návštevu. Predsedníčka miestneho spolku Slovenského červeného kríža Anna Lučanská nám pomohla zorganizovať pre deti besedu na tému "Evička nám ochorela." V rámci nej lektorka SČK Beáta Vyoralová z Lipt. Mikuláša pútavou formou oboznámila deti s tým, čo všetko sa môže stať pri zimných športoch, hrách a ako treba v prípade potreby poskytnúť prvú pomoc.

● Na turistickej vychádzke k lyžiarskemu vleku sme v deťoch rozvíjali enviromentálne čítanie. Pozorovali sme les, stromy a výhľad na Vysoké Tatry. Pri lyžiarskom vleku mali deti možnosť vidieť školákov - siedmakov na lyžiarskom výcviku. Cestou späť sme sa lopárovali na kopčeku pri malom vleku a postavili snehuliaka.

Foto: archív MŠ

● Karneval 2010.

